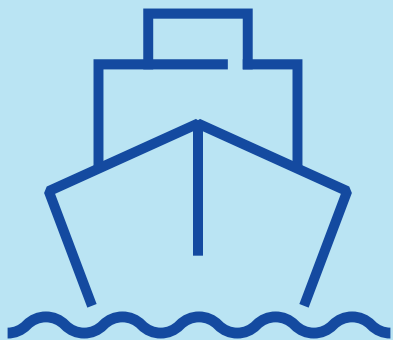

Velkommen til Hjarnø

Lidt om Hjarnø...

Hjarnø ligger i Horsens Fjord kun 800 m fra fastlandet. Øen er ca. 3 km lang og 1 km bred. Hjarnø er et lille samfund med godt 110 indbyggere fordelt på godt 50 husstande.

Bebyggelsen består af en smuk gård- række, der ligger omkring en øst-vest gående vej midt på øen.

Når man går i land i det lille færgeleje, ligger kirken og Odden på øens sydside. Øen har en smuk natur med et varieret dyreliv og fine strande.

Der er gode muligheder for lystfiskere, og sejlerne kan nyde atmosfæren i den dejlige lystbådehavn. For ornitologer er Hjarnø et interessant bekendtskab.

Hjarnø er velegnet til både endagsture og ferieophold. Der er et rigt plante- og fugleliv, fine badestrande og mulighed for gode vandreture.

Færgen – Øens livsnerve

Bilfærgen "Hjarnø" er øens livsnerve og gør, at øboerne kan komme til og fra fastlandet. Færgen har godt 30 afgangene i døgnet, og overfartstiden er ca. 8. min. Billetter er tur/retur og kan kun købes om bord.

Se mere på hjarnø.dk
eller hjarnoefaergefart.dk
Tlf. 3070 2345

Livet på Hjarnø

Hjarnø er præget af fred og ro, og er kendetegnet ved en befolkning, der passer på og hjælper hinanden. Befolkningen er en god blanding af unge og ældre, og der er en del børn på øen.

Besøgende er meget velkomne på øen, og der hilses venligt på alle, når man mødes. Nye beboere bliver mødt med åbne arme og venlighed og føler sig hurtigt som en del af øsamfundet.

Hjarnø er en aktiv ø med et forsamlingshus, der kan rumme mindst 100 personer, og som danner rammen om mange forskellige aktiviteter.

Huset bliver brugt til vinterfest, revy, høstfest, musikarrangementer, familiefester, motionsklub og foredrag m.v.

Hjarnø har en del foreninger, klubber og bestyrelser. Nævnes kan beboerforening, færgbestyrelse, forsamlingshusbestyrelse, jagtforening, kor, bådlaug og vinlaug.

Landskab og geologi

Hjarnø er en flad moræneø dannet under sidste istid. Højeste punkt er knap 7 m. Havet har flere steder omkring øen aflejret smalle bælter af nyt land. Mest markant er nok krumodderne på nord- og sydsiden. Deres form tyder på, at de gradvist dannes af havstrømmene, som fører nyt vand til Horsens fjord.

De stejle kystskrænter på sydøstkysten.

Samtidig “æder” havet sig ganske langsomt ind i øens sydøstlige kyst, og efterlader her stejle lerede kystskrænter. Hjarnøs form ændrer sig således konstant – omend det går meget langsomt.

Græssende køer på strandengene, med øens eneste skov i baggrunden.

Natur

Størstedelen af øen består af dyrkede marker. Kun ved Hjarnø By, på den nordlige halvdel af øen findes en lille, blandet løvskov. Langs kysten er et næsten sammenhængende bælte af strandenge, som

gennem tiderne har været brugt til kreaturgræsning. Levende hegn eller anden beplantning er meget sparsom, så der overalt på øen er god udsigt over landskabet og det omkringliggende hav.

Plante- og fugleliv

Størstedelen af Hjarnø omkranses i dag af flade havaflejrede strandarealer, der ligger udyrket hen som et sammenhængende bælte af strandenge.

Det første blikket møder er det bølgende grågrønne tæppe af strandmalurt, eller i forsommeren, det rosa skær fra de blomstrende engelskgræs. Men ser man nærmere efter, finder man også arter som strand-asters, hindeknæ og gåse-potentil. Af mere sjældne arter kan nævnes bl.a. majgøgeurt og klæbrig limurt.

Kystområderne er meget fugle-rige med raste og ynglepladser for ænder, vadefugle, terner og måger. Ved lagunen findes bl.a. en af landets største kolonier af ynglende stormmåge og en meget stor havternekoloni.

Skarver (ålekrager) optræder også i stort tal omkring øen. De kommer fra en af Danmarks største skarvkolonier på den nærtliggende Vorsø.

Hjarnø ligger i et "Ramsar"-område, dvs. et internationalt beskyttelsesområde for kystfugle.

Selv om øen ikke derved er et egentligt reservat, bør der vises hensyn ved færdsel i strandengene, og specielt i ynglesæsonen 1. april til 15. juli:

- Gå kun på stierne eller langs stranden.
- Gå uden om fuglekolonier.
- Tag ikke ophold i nærheden af reder eller unger.
- Løsgående hunde må ikke medbringes.

Strandmalurt skærmer mågekolonien ved Odden.

Vandreture

Hjarnø er både velegnet til endagsture og ferieophold. Der er fine badestrande og mulighed for gode vandreture.

På øens sydlige del er der en række afmærkede stier og veje, der giver mulighed for afvekslende ture.

En af de afmærkede veje fører tværs over øen langs den smukke gårdrække, der udgør hovedparten af øens bebyggelse, man kommer forbi campingpladsen, efterskolen, cafeen og den

gl. skole med a madpak`hus og naturlegeplads i skolehaven.

Et andet turforløb følger stranden langs øens sydlige del, forbi de lerede kystskrænter med digesvalernes redehuller, skibssætningerne, strandengene og lagunen med de mange rastende vadefugle og den store mågekoloni, og til Odden, hvor der er gode bademuligheder og udsigt over Hjarnø Sund til Hundshage og Tønballegård skove.

Det lille færgeleje, kirken og Odden på øens sydside.

Skibssætningerne – “Kalvestenene”

I det sydøstlige hjørne af Hjarne ligger et fredet areal med 10 større og mindre skibssætninger fra vikingetiden af samme type og størrelse som monumenterne fra Lindholm Høje, ved Ålborg.

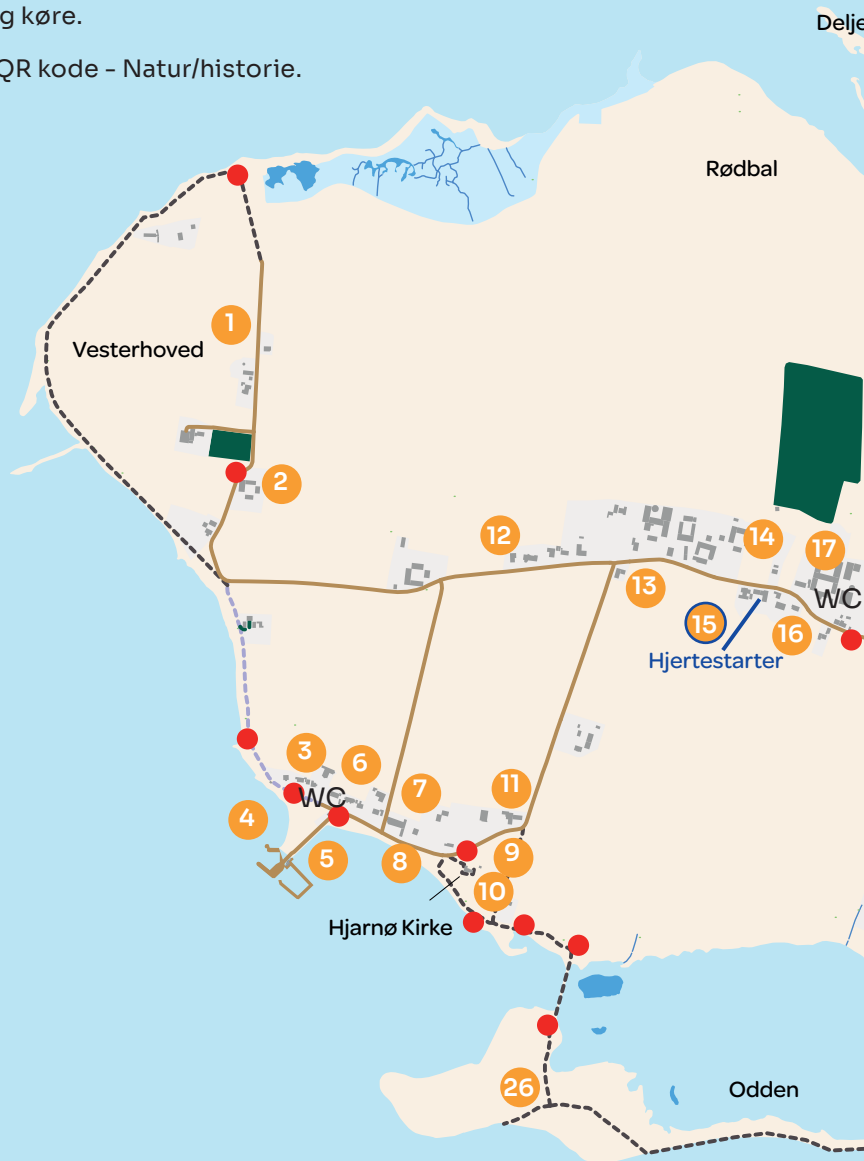
Overleveringerne fortæller, at Kong Hjarne er højsat her med sine mænd. Oprindeligt har gravpladsen omfattet mere end 20 skibssætninger, men ved Nationalmuseets undersøgelse i 1935 lykkedes det kun at finde rester af og delvis restaurere 10, deriblandt Kong Hjarne's grav.

“Skibene” er op til 8 m lange, og dannet af oprejste kampesten. Tre af dem er udgravet, og i alle tre fandtes spor efter brandgrave, hvis sparsomme oldsagsindhold indskrænkede sig til nogle få lerkår.

Skibssætningerne tolkes i dag som et religiøst symbol på den døde (gravlagtes) tilknytning til den nordiske mytologi – til guden Njord. Hans symbol er netop et skib – “Skidbladnir”, og det er ham der råder over vind og vejr, og derfor også ham, man skal påkalde for at få god sejlads og fangst.

- Gå - på stranden - ikke egnet til trækvogn m.m.
- Gå og cykel.
- Gå, cykel og køre.
- Pæle med QR kode - Natur/historie.

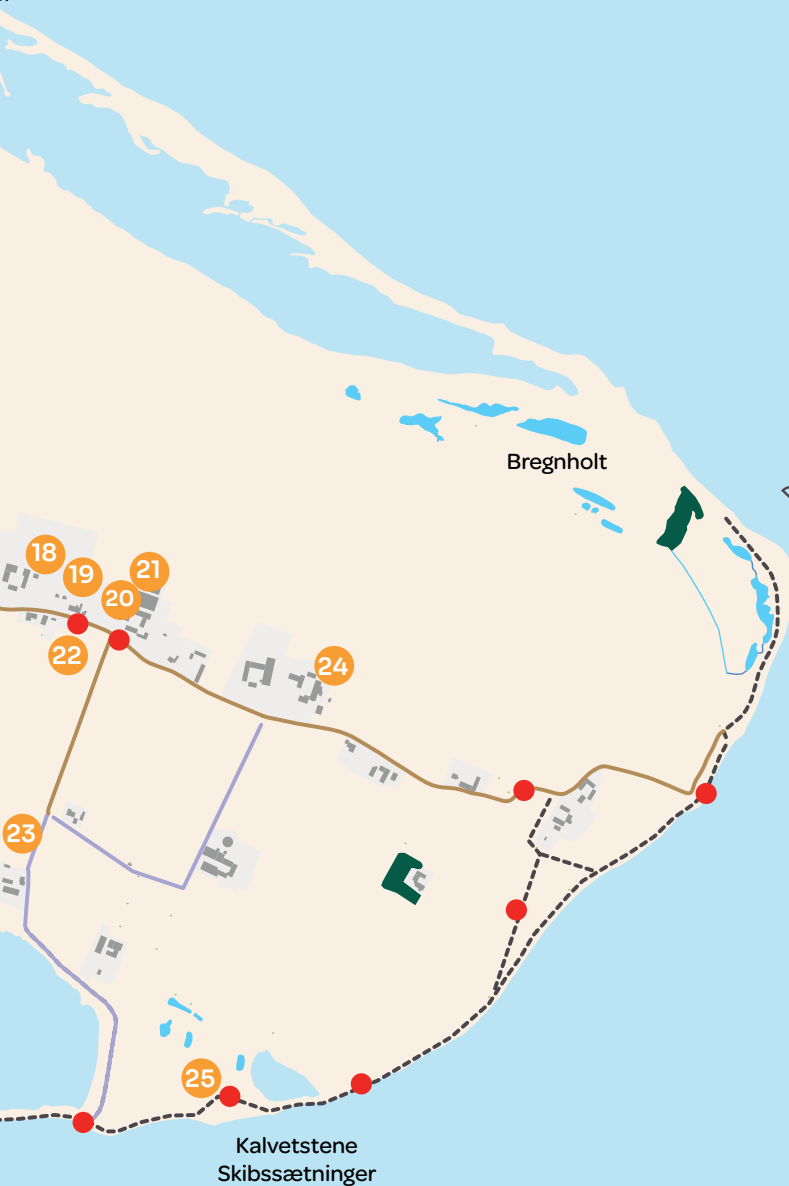
Fra side 14 findes praktiske oplysninger og info.

N

er

Fra 1. april til
1. august bør
færdsel undgås
videre øst på
af hensyn til
fuglekolonier.

Sagn og historie

Søens folk

For et par hundrede år siden var Hjørnø-boerne et udpræget søens folk, der ofte havde langfartens barske vilkår bag sig.

I dag er øen hovedsagelig beboet af landmænd, aktive pensionister og folk med arbejde på fastlandet og børn, og søfarten begrænser sig til færgetransporten til fastlandet og fritidssejlad.

Øen kan dog stadig mønstre folk med erfaringer fra de 7 have.

Kong Hjarne

Øens navn er ifølge Saxo opstået efter sagnkongen Hjarne, der blev smykket med krone og kongenavn

som tak for et mindekvad, han skrev over den folkekære Frode Fredegod. Stridigheder omkring kongemagten resulterede dog i, at kong Hjarne flygtede til Hjørnø, hvor han senere blev dræbt. Folke- overleveringerne beretter endvidere, at det er Kong Hjarne, der er højsat med hele sin hær i skibssætningerne på sydøst siden af øen.

Navnet Hjørnø har i virkeligheden intet med Kong Hjarne at gøre, men kommer i stedet af det old danske ”hiarni”, med betydningen terrænforhøjning. Men det forringer ikke sagnet om Kong Hjarne!

På øens højeste sted lå tidligere en stor vandreblok kaldet ”Kong Hjarnes Sten”. Den er nu sprængt og anvendt ved opførelsen af krigsgraven i Fredericia. Om samme sted fortælles, at en tyr engang med sine horn skulle have rodet et gammel sværd op af jorden.

Men lige meget hvor ”man tog det i hus fik man ingen ro”, og freden blev først genoprettet, da man atter gravede sværdet ned på dets oprindelige pladser.

Bopladser og oldsager

Flere steder langs kysten ligger under søiske bopladser fra ældre stenalder. Oldsager fra ertebøllekulturen skylls jævnligt op på stranden.

Som endnu et vidne om nogle af øens tidligste indbyggere er fundet enkelte pilespidser helt tilbage fra rensdyrjægerne, fra omkring 9500 år før Kristi fødsel. Senest er der fundet et stort guldfund på en mark på Hjarnø.

I strandkanten omkring færgelejet opskylls flintredskaber fra ertebøllekulturen – skiveøkser, tværpile og flækker.

Guldschatten fra Hjarnø

To amatørarkæologer fandt i 2016 et par små guldsmykker og udgravningen endte med en guldschat på 32 stykker fra 500-tallet.

Man fandt blandt andet guldperler, hængesmykker, en guldnål og små guldklip, der i jernalderen blev brugt som betalingsmiddel. Alle smykkedelene er meget små og flere af dem med yderst detaljerede udformninger, som viser, at 500-tallets guldsmede var avancerede i deres håndværk.

Se mere på www.vejlemuseerne.dk

Asger Jorn på Hjarnø

Det er forholdsvis ukendt at Asger Jorn for mange år siden nød sommeren på Hjarnø, efter sit ophold i Tunesien. På daværende tidspunkt (1948) var han lige som de andre ikke særlig kendt og på ingen måder anerkendt og hans tegninger og malerier forekom de fleste som kaotiske og intetsigende, og kunne ikke sælges.

“Han var fattig som en kirkerotte” sagde Gunnar Nielsen fra Hjarnø, hvor Asger Jorn boede en tid i “kartoffelhuset” – et udhus til forspiring af kartofler om foråret. Og hans billeder var så forfærdelige, mente Gunnar Nielsen.

Senere havde Jorn lånt skolestuen på øen, der stod tom for sommeren, til atelier og trods de stadige pengesorger blev kammeraternes besøg på øen alligevel til festlige begivenheder, ikke mindst kulinærisk. Hertil bidrog også rigtig kaffe, indsmuglet fra Sverige.

De billeder, der blev til i skolestuen, i alt en lille snes, var tydeligt prægede af Tunis-opholdet. Jorn udviklede sin lineære stil, parret med en meget let farveholdning.

Hjarnø kirke

Den lille hvidkalkede kirke ligger som en smuk landkending ned til stranden umiddelbart øst for færgelejet.

Tilsvarende mange andre ø-kirker er Hjarnø kirke opført forholdsvis sent, antagelig engang i 1500-tallet.

Det er dog sandsynligt, at der på stedet har stået en romansk bygning, men det meget flikkede murværk har udover norddørens spidsbue ingen daterende enkelt-heder. Ved en brand i 1804 ødelagdes en del af kirkens træværk.

Senere i 1877 tilføjedes et lille bindingsværkstårn på kirken – en såkaldt tagrytter med pyramidespir.

Kirken er åben i dagtimerne.

Under loftet hænger der sikkert med relation til øens vikingetraditioner – en nyere model af et vikingeskib. Enestående i en dansk kirke.

Praktiske oplysninger

Se oversigten på kortet side 8-9

1 Vesterhoved Flyveplads

Start og landingsbane for Ultralet fly
Tlf. 3030 0734 - Mail: Hjarnoe@paradis.dk

2 Vestergård Mølleri, Gårdbutik

Tlf. 3123 8396
Mail: jens.hjarno@gmail.com

3 Hjarnø golfbil og cykeludlejning

Tlf. 2728 3077 - Mail: ledsagelse@yahoo.dk

3 Økologisk skotsk højlandskvæg

Mangalitza grise (Hjarnø pølser)
Tlf. 2728 3077 - Mail: ledsagelse@yahoo.dk

4 Færgen "Hjarnø" og "Lille Hjarnø"

(Cykelfærgen) Tlf. 3070 2345
www.hjarnoefaergefart.dk

5 Hjarnø Bådhavn

Tlf. 3123 8396
Mail: hjarnoebaadehavn@gmail.com

6 Pøsekrogen

Tlf. 2184 6684

7 Lejrskole, weekendophold m.m. (Lejrskolen)

Tlf. 5084 0048
Mail: pallebhansen@gmail.com

8 Cykeludlejning (Lejrskolen)

Tlf. 3123 839
Mail: jens.hjarno@gmail.com

9 Hjarnø kirke

10 Hjarnø teltplads

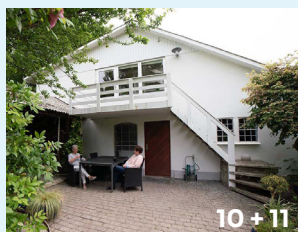
Tlf. 6047 1010 - Mail: bos7130@gmail.com

11 Galleri Kirkesvinget

Tlf. 6047 1010 - Mail: bos7130@gmail.com

12 Ø-rundfart - Kun på bestilling

Tlf. 9399 3686 - Mail: suogca@gmail.com

Praktiske oplysninger

13 Det Grafiske Magasin

(Værksted-kaffeebar-workshop)

Tlf. 2622 2798

Mail: jane@janewillumsgaard.dk

14 Hårup keramik

Tlf. 6126 1905 (Åben efter aftale)

15 Hjarnø Forsamlingshus - Tlf. 5048 1855

Mail: forsamlingshushjarnoe@gmail.com

16 Hjarnø Bryghus - (Ølsmagning kan bestilles)

Tlf. 2961 3242

17 Stenhuset (Åben efter aftale)

Tlf. 2130 9182

Mail: erikjette.hjarnoe@gmail.com

18 Restaurant "Den Gamle Smedie"

(Gerne bordbestilling)

Tlf. 2536 6776

Mail: restaurant.dgsh@gmail.com

19 Hjarnø Camping og Minimarked

Tlf. 7568 3686 - Mail: info@hjarnoecamping.dk

20 Hjarnøkassen

Tlf. 3117 0220 - Mail: kontakt@hjarnøkassen.dk

20 Hjarnø Minigolf

Tlf. 2751 6727

Mail: hjarnoeminigolf@gmail.com

21 Hjarnø Parkgolf

Tlf. 7568 3686 - www.hjarnoeparkgolf.dk

22 Skolehaven "a madpakhus" og naturlegeplads

23 Hjarnø vinlaug (Åben efter aftale)

Tlf. 4044 6067 - Mail: henrikglarsen@live.dk

24 Efterskolen Hjarnø (BGI Akademiet)

Åben have

25 Skibssætningen - "Kalvestenene"

26 Badestrand ved Odden

Info

Hjertestarter

Hjarnø har en hjertestarter, som hænger udvendig på forsamlingshuset, og der er en på færgen.

Offentlige toiletter

Ved havnen og Den Gamle Smedie.

Politi

Horsens Politi, Tlf. 114/ 7628 1448

Lægevagten

Vagtlæge med henvisning til skadestue Tlf. 7011 3131

Hjarnøs hjemmeside

www.hjarnø.dk

Destination
Kystlandet

**Hedensted
Kommune**

Hedensted Rådhus
Niels Espes Vej 8
8722 Hedensted
T: 79 75 50 00

